

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

20.05.2024. – 24.05.2024.

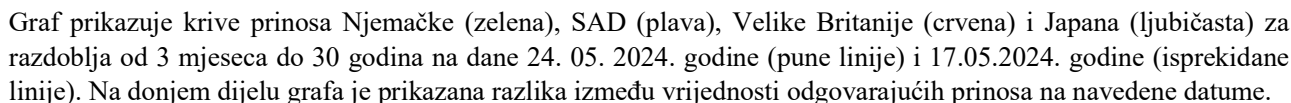
ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznic

Prinosi obveznica eurozone su povećani u odnosu na prethodni tjedan, uz najveće promjene na prednjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obveznica su povećani za 7 do 10 baznih bodova, dok su prinosi italijanskih obveznica povećani za 7 do 13 baznih bodova. Iako je prvo smanjenje kamatnih stopa gotovo u potpunosti najavio predstavnik ECB (i očekivano na financijskim tržištima), utjecaj na rast prinosa tijekom proteklog tjedna imale su izjave dužnosnika Fed-a, te objavljivanje zapisnika sa prethodne sjednice, zbog kojih su pomjerena očekivanja prvog smanjenja referentne kamatne u SAD, najvjerojatnije za studeni. Usprkos očekivanju da će ECB smanjiti kamatne stope za 25 baznih bodova u lipnju, sve veći broj članova UV ECB upozorava na neizvjesnost putanje kamatnih stopa nakon toga. Također, ECB je objavila da je u eurozoni u I. tromjesečju ispregovaran povećanje plaća od 4,7% na godišnjoj razini, što je iznad 4,5% iz posljednjeg tromjesečja prošle godine. Daljnji rast plaća bi mogao predstavljati zabrinutost za zvaničnike ECB koji nastoje utjecati na pad inflacije. Ovaj podatak zajedno sa objavljenim pozitivnim ekonomskim podacima, posebice PMI indeksa, utjecao je na rast prinosa jer su tržišta blago umanjila očekivanja po pitanju ukupnog smanjenja kamatnih stopa ECB za ovu godinu.

MMF je upozorio Italiju na potrebu za hitnim fiskalnim reformama kako bi se riješio rastući javni dug. Ekonomija Italije se pokazala otpornom, oporavivši se od pandemije i rastućih troškova energije, što je vođeno turizmom i političkom podrškom. Ipak, slabiji rast BDP-a, visoki deficiti i razine javnog duga su ometali investicije privatnog sektora. MMF očekuje da javni dug Italije dostigne 140% BDP-a u 2024. godini, te da će nastaviti rasti.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	SVIB	52,0	52,3	51,7
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	SVIB	46,1	47,4	45,7
3.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	SVIB	53,6	53,3	53,3
4.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	OŽUJ	20,0	17,3	16,7
5.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR)	OŽUJ	-	-2,03	-2,35
6.	Bilanca tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	OŽUJ	-	35,8	28,9
7.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	OŽUJ	-	0,1%	-1,8%
8.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	SVIB	-14,2	-14,3	-14,7
9.	Troškovi rada – EZ (G/G) preliminar.	I. tromjesečje	-	4,9%	3,4%
10.	BDP – Njemačka (Q/Q) final.	I. tromjesečje	0,2%	0,2%	-0,5%
11.	Privatna potrošnja – Njemačka (Q/Q)	I. tromjesečje	-0,2%	-0,4%	0,4%
12.	Državna potrošnja – Njemačka (Q/Q)	I. tromjesečje	-	-0,4%	0,6%
13.	Kapitalne investicije – Njemačka (Q/Q)	I. tromjesečje	-	1,2%	-2,1%
14.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	TRAV	-3,1%	-3,3%	-2,9%
15.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G)	TRAV	-	-2,1%	-4,5%
16.	Proizvođačke cijene – Španjolska (G/G)	TRAV	-	-6,6%	-8,2%
17.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G)	TRAV	-	3,8%	2,0%
18.	Stopa nezaposlenosti – Finska	TRAV	-	9,2%	9,0%

SAD

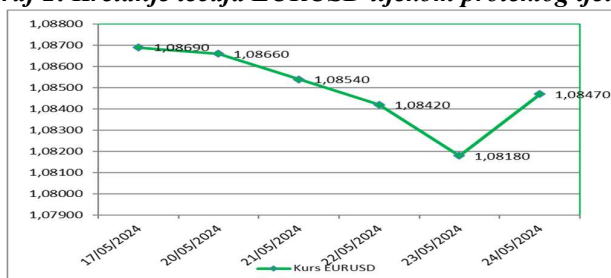
Prinosi američkih državnih obveznica su proteklog tjedna zabilježili rast duž cijele krive, posebice na prednjem i srednjem dijelu. Fokus investitora proteklog tjedna u SAD je bio na objavljivanju zapisnika sa posljednje sjednice Feda u svibnju. Naime, signalizirao je da dužnosnici i dalje ne žure sa smanjenjem kamatnih stopa, a “mnogi” se čak pitaju da li je monetarna politika “više za duže” dovoljno restriktivna. Predsjednik Feda iz Čikaga Goolsbee je izjavio da Fed mora duže sagledati podatke o inflaciji i biti strpljiv, ponavljajući komentare drugih kolega posljednjih dana da će biti potrebno nekoliko mjeseci pozitivnih podataka da bi centralna banka bila zadovoljna napretkom dezinflacije. Dva dužnosnika Feda su naglasili poruku “više za duže” o kamatnim stopama, naglašavajući potrebu za strpljenjem, dok centralna banka čeka više dokaza da inflacija usporava. Predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je istakla da želi vidjeti “još nekoliko mjeseci podataka o inflaciji koji izgledaju kao da se smanjuju” prije nego što Fed smanji kamatne stope. Collins iz Bostona je izjavila da želi vidjeti više dokaza da se pritisci na cijene kreću ka ciljanoj razini od 2%. Potpredsjednik Feda Jefferson je izjavio da, iako je nedavno usporavanje ključnih pokazatelja rasta cijena ohrabrujuće, prerano je odrediti da li se inflacija održivo vraća na ciljanih 2%. Jefferson je trenutačnu monetarnu politiku opisao kao restriktivnu, ali nije naveo da li očekuje da će do smanjenja kamatnih stopa doći ove godine. Umjesto toga, ponovio je stavove svojih kolega, navodeći da će pomno pratiti pristigle ekonomske podatke, izgleda i ravnotežu rizika.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	SVIB	49,9	50,9	50,0
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	SVIB	51,2	54,8	51,3
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	17. svib	-	1,9%	0,5%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	18. svib	220.000	215.000	223.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	11. svib	1.793.000	1.794.000	1.786.000
6.	Porudžbine trajnih dobara P	TRAV	-0,8%	0,7%	0,8%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0869 na razinu od 1,0847.

VELIKA BRITANIJA

Fokus financijskog tržišta Velike Britanije je bio usmjeren ka objavljivanju stope inflacije, koja je zabilježila smanjenje, ali je bila iznad očekivanog razine i inflacije usluga, kao značajnog pokazatelja temeljne inflacije. Dati podatci su doveli do smanjenja vjerojatnosti da će MPC BoE na sastanku koji je zakazan za 20. lipnja smanjiti kamatne stope. Smanjenje inflacije blizu ciljane razine BoE je izazvalo špekulacije da bi premijer Sunak mogao raspisati izbore već u srpnju. Sunak je nagovijestio da će izbori biti u drugoj polovini godine.

MMF je upozorio Vladu Velike Britanije da nije ispunila svoj cilj vezano za dug, te da je protiv smanjenja poreza prije predstojećih izbora. MMF je revidirao projekciju ekonomskog rasta Velike Britanije za 2024. godinu na 0,7% sa 0,5%, te uputio kritike na nedavna smanjenja poreza, sugerirajući da bi BoE trebalo da smanji kamatne stope dva ili tri puta tijekom ove godine, iako vide da se inflacija u Velikoj Britaniji tek početkom 2025. godine vraća na ciljanu razinu BoE. Uprkos očekivanju “mekog slijetanja” ekonomije nakon kratke recesije, MMF predviđa da će neto dug javnog sektora dostići 97% BDP-a do 2028./2029. godine. Također su upozorili na dalje smanjenje poreza i da Velika Britanija trebala razmotriti druge poreze kako bi povećala prihode ili smanjila potrošnju jer naredna vlada treba postupno imati 50 milijardi GBP za smanjenje duga, dok se ekonomija nastavlja boriti s “besposlenošću” nakon Covid19.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G)	TRAV	2,1%	2,3%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G)	TRAV	3,3%	3,3%
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	SVIB	49,5	51,3
4.	PMI indeks uslužnog sektora P	SVIB	54,7	52,9
5.	Kompozitni PMI indeks P	SVIB	54,0	52,8
6.	Indeks povjerenja potrošača	SVIB	-18	-17
7.	Maloprodaja (G/G)	TRAV	-0,3%	-2,7%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,85575 na razinu od 0,85157. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2701 na razinu od 1,2737.

JAPAN

Ministar financija Suzuki je tijekom proteklog tjedna izrazio zabrinutost zbog negativnog utjecaja slabog JPY na poticaje za povećanje plaća. Suzuki je naglasio važnost postizanja povećanja plaća koje premašuje rast cijena. Međutim, ukoliko cijene ostanu visoke, postizanje ovog cilja će biti izazov čak i sa većim plaćama. Dok slab JPY koristi izvoznici, on predstavlja izazov za kreatore monetarne politike jer podiže cijenu uvoza sirovina i otežava potrošnju. Pored toga, kao odgovor na referentne prinose na japanske državne obveznice, koji su dostigli najvišu razinu u više od dvije decenije, Suzuki je istakao važnost pažljivog praćenja tržišta i održavanja komunikacije sa trgovcima.

Guverner BoJ Ueda je izjavio da je osnovni stav BoJ da dugoročne kamatne stope određuju tržišta, ne izrazivši veliku zabrinutost zbog nedavnog povećanja prinosa na referentne desetogodišnje državne obveznice na najvišu razinu u posljednjih 12 godina, što sugerira da BoJ vjerojatno neće pojačati kupovinu obveznica da bi se smanjili prinosi. Iz BoJ je priopćeno da će nastaviti da kupuju državne obveznice tempom od oko 6 bilijuna JPY (38 milijardi USD) mjesečno, ali da će u nekom trenutku u budućnosti usporavati kupovinu.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	OŽUJ	-0,1%	-2,4%	2,2%
2.	Izvoz (G/G)	TRAV	11,0%	8,3%	7,3%
3.	Uvoz (G/G)	TRAV	8,9%	8,3%	-5,1%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	SVIB	-	50,5	49,6
5.	PMI indeks uslužnog sektora P	SVIB	-	53,6	54,3
6.	Kompozitni PMI indeks P	SVIB	-	52,4	52,3
7.	Stopa inflacije (G/G)	TRAV	2,4%	2,5%	2,7%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 169,17 na razinu od 170,23. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 155,65 na razinu od 156,99.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 80,06 USD (73,66 EUR).

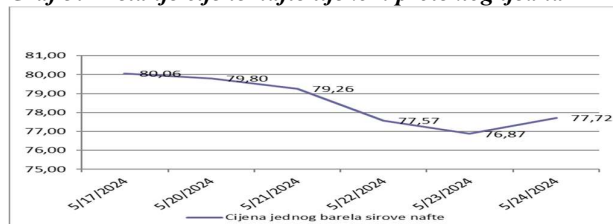
Cijena nafte je proteklog tjedna izuzev petka bilježila pad pod utjecajem kombinacije nekoliko čimbenika, uključujući povećanje zaliha sirove nafte i vijesti o prevelikoj proizvodnji ovog energenta u Rusiji u travnju uslijed tehničkih razloga. Prema podacima koje je objavio API, zalihe sirove nafte u SAD su prošlog tjedna porasle za 2,5 milijuna barela, dok su zalihe benzina, također, zabilježile rast. Administracija predsjednika SAD Bidena odlučila je osloboditi milijun barela goriva iz strateških rezervi, a cilj je smanjenje cijena na benzinskim crpkama.

Smanjenje cijene ovog energenta je nastavljeno sredinom tjedna pod utjecajem nagovještaja da bi Fed mogao zadržati kamatne stope "više na duže", a što bi moglo utjecati na potražnju za energijom. EIA je izvijestila o smanjenju zaliha sirove nafte za 2,5 milijuna barela u prošlom tjednu, u usporedbi sa očekivanim smanjenjem od 600 hiljada barela. Prema nepotvrđenim izvorima, španjolska naftna tvrtka Repsol SA je u srijedu dobila dozvolu od SAD za nastavak rada u Venecueli nakon 31. svibnja. Naftne kompanije koje žele ostati u Venecueli su podnosile zahtjeve za dozvole Ministarstvu financija SAD, nakon što je Vašington ponovno uveo sankcije prošlog mjeseca.

Krajem tjedna je objavljena vijest da će UAE postići svoj puni kapacitet za naftu više od godinu dana ranije nego što se očekivalo. Abu Dhabi National Oil Co. vjerojatno će postići cilj od 5 milijuna barela dnevno do kraja 2025. godine ili početkom 2026. godine, prije prethodno postavljenog cilja za 2027. godinu. Ovaj povećani kapacitet može izazvati napetost jer OPEC+ planira nove proizvodne kvote kasnije ove godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 77,72 USD (71,65 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodni tjedan za 2,92%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.415,22 USD (2.222,12 EUR).

Cijena zlata je proteklog tjedna bilježila pad (izuzev ponedjeljka). Početkom tjedna cijena ovog plemenitog metala je dostigla rekordno visoku razinu, nakon što su vijesti o smrti iranskog predsjednika Raisija izazvale zabrinutost zbog povećane neizvjesnosti na Bliskom istoku. Kasnije tijekom trgovanja rast cijene ovog plemenitog metala je donekle ublažen zbog izjava dužnosnika Fed-a koji su ublažili očekivanja smanjenja kamatnih stopa u SAD. Sredinom tjedna cijena zlata je nastavila bilježiti smanjenje pod utjecajem aprecijacije USD nakon objavljivanja zapisnika sa svibanjske sjednice FOMC-a. Cijena zlata je i dalje oko 15% viša ove godine zbog kupovina centralnih banaka, snažne potražnje u Aziji i sukoba u Ukrajini i na Bliskom istoku koji su naglasili status ovog plemenitog metala kao sigurnog utočišta.

Uvoz zlatnih poluga u Kinu se usporio prošlog mjeseca jer je potražnja najvećih svjetskih potrošača počela opadati pred rekordnim cijenama. Kupovina fizičkog zlata u inozemstvu je u travnju pala na 136 tona, što je pad od 30% u odnosu na prethodni mjesec i najniži ukupan iznos u ovoj godini. Centralna banka Kine također je pokazala dosljednu potražnju za zlatom, dopunjavajući svoje rezerve 18. mjesec zaredom, dok diverzificira svoje rezerve i štiti ih od deprecijacije valute, iako je tempo tih kupovina usporio u travnju.

Cijena zlata je nastavila bilježiti smanjenje krajem tjedna jer su snažni ekonomski podaci u SAD doveli do ublažavanja očekivanja vezanih za smanjenje kamatnih stopa.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila rekordnih 2.333,83 USD (2.151,59 EUR). Cijena zlata je zabilježila pad za 3,37% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

